

Crouching Tiger Hidden Dragon

Yönetmen: Ang Lee

Senaryo: Du Lu Wang, Hui-Ling Wang

Oyuncular: Yun-Fat Chow (Master Li Mu Bai), Michelle Yeoh (Yu Shu Lien), Ziyi Zhang (Jen Yu)

2000 / Tayvan, Hong Kong, ABD, Çin / Çince / 120'

Uzak Doğu dövüş sanatları zamanla sinemaya yeni bir tür kazandırdı. Geniş çapta büyük ilgi gören bu yapıtlar, her kesime hitap etmesi ve aksiyonu bol olması sayesinde eğlencelik filmler üretmeye devam ediyor. Ancak türün önde gelen filmleri, aksiyonu bol eğlencelikler olmanın çok ötesinde felsefi derinlikler taşıyan üretimler. Ang Lee'nin, günümüz modern klasikleri arasında sayabileceğimiz filmi *Kaplan ve Ejderha (Crouching Tiger, Hidden Dragon, 2000)* da eğlencelik olarak tasarlanmış basit bir "karate filmi" değil; aşk, gurur, sadakat ve gelenek üzerine düşündürülen bir başyapıt, film aynı zamanda ataerkil topluma eleştiri niteliği taşıyor.

Hikaye, döneminin en büyük ustası sayılan, halk arasında adeta efsanevi bir kahramana dönüşmüş Li Mu Bai'nin ustasından devraldığı gücüne karşı konulmaz kılıcı "Green Destiny"yi eski dostu Yu Shu Lien'e emanet etmesiyle başlar. Kılıcın sağ salim adresine teslim edilmesinden kısa bir süre sonra çalınmasıyla işleri karışır. Sıradan, güzel bir genç kız ve ideal bir gelin adayı gibi görünen; fakat ataerkil düzene başkaldıran isyankar ruhlu Jen'in kılıcı ele geçirmesi ne tesadüfi, ne de zevk için yapılmış bir harekettir. Kılıç o dönemde, gücü ve "erkekliği" temsil eden bir araçtır. Green Destiny ise bu metaforik silahın en güçlü ve eşsiz örneğidir. Jen'in Green Destiny'ye sahip olması, onun erkek egemen toplumda bir kadın olarak gücünün ve bağımsızlığının göstergesi olacaktır. Jen'in o güne kadarki akıl hocası da Li Mu Bai'nin ustasının katili Jade Fox'tur ve Li Mu Bai'ye ustasını neden öldürdüğünü açıklarken kadınlara saygı duymamasını gerekçe gösterecektir.

Kılıcı sahibine geri kazandırmak için en çok çaba harcayan karakterse Jen'in ablası gibi gördüğü Yu Shu Lien'dir. Çünkü Yu Shu Lien geleneklere bağlı bir karakterdir. Jen her fırsatta onun özgürlüğüne imrendiğini belirtirken Lien aslında Jen'in sandığı kadar özgür olmadığını anlatmaya çalışır. Zira geleneklerin ve yoğun sadakat duygusunun ona yüklediği sorumlulukları vardır. Öyle ki, Li Mu Bai ile birbirlerine olan aşklarını bilmelerine karşın, yıllar önce ölen ve Li Mu Bai'nin de yakın dostu olan kocasının anısına saygısızlık etmemek için duygularını açığa vurmazlar.

Karakterlerin bu yoğun hislerini izleyiciye geçirmeye aracı olan dövüş sahneleri tek kelimeyle büyüleyici. Yuen Woo-ping'in etkileyici koreografileri, Tan Dun'un müzikleriyle birleşince ortaya çıkan görsel şölen, bir dans gösterisini andırıyor. Woo-ping kablolarla harikalar yaratarak karakterleri çatıdan çatıya uçuruyor, suda yürütüyor hatta ağaçların tepesinde dans edercesine dövüştürüyor. Sanal ortamda yaratılmış gibi duran pek çok sahne (ağaçlar üzerindeki dövüş sahnesi dahil) Woo-ping'in koreografileri sayesinde ortaya çıkmış ve çok azında dublör kullanılmış. Filmin oyuncu tercihlerinin yerinde olduğu de böylece ortaya çıkıyor. Michelle Yeoh, Ziyi Zhang ve Chow Yun-Fat'in performansları benzerine rastlanmayacak cinsten.

Ang Lee'nin başyapıtı aşk, onur, sadakat ve ahlak üzerine çok şey söyleyen, dövüş sahnelerini de hem tüm bu duyguları izleyiciye geçirmek, hem de görsel haz yaratmak için çok iyi kullanan bir film. Filmdeki her unsur hikayeye ve anlatımın felsefesine hizmet ediyor, filmi daha da etkileyici kılıyor.

Serhad Mutlu

9 Temmuz Pazartesi 19:00